PROJEKT ERASMUS+

Výchova prostredníctvom empatie: Spoločne proti násiliu

2025-1-RO01-KA210-SCH-000354805

Vyučovací scenár pre 5. – 6. ročník

Téma: Budovanie priateľstva a vzájomného rešpektu

---

1. SCENÁR

- **Krajina:** Slovensko
- **Veková skupina:** žiaci 5. – 6. ročníka (10 – 12 rokov)
- **Počet žiakov:** 20 – 25
- **Trvanie:** 2 vyučovacie hodiny (90 minút)
- **Predmet:** Etická výchova / Osobnostná a sociálna výchova (alebo medzipredmetovo v rámci slovenského jazyka či občianskej náuky)
- **Ciele scenára:** pozri bod 2.
- **Autorka scenára:** Soňa Sosenková
- **Jazyk:** slovenský (do angličtiny pre projekt preložil Ján Šoltés)

---

2. CIELE VYUČOVACEJ HODINY

a) Kognitívne (vedomosti):

- Žiak vie primerane veku definovať pojmy *priateľstvo*, *rešpekt*, *empatia*.
- Žiak rozpozná konkrétne prejavy rešpektu a nerešpektu v komunikácii.
- Žiak vie vymenovať aspoň tri pravidlá zdravého priateľstva.

b) Afektívne (postojové a emocionálne):

- Žiak prejavuje ochotu vcítiť sa do pocitov iného človeka.
- Žiak oceňuje hodnotu priateľstva a vzájomného rešpektu.
- Žiak rozvíja pozitívny postoj k odlišnostiam (názorov, osobností).

c) Psychomotorické (zručnosti):

- Žiak vie v jednoduchých situáciách aktívne počúvať a reflektovať pocity druhého.
- Žiak vie formulovať myšlienky a spolupracovať v skupine.
- Žiak používa jednoduchý „jazyk rešpektu“ (ďakujem, prepáč, môžeš mi pomôcť?).

---

3. KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE

- **Kompetencia k učeniu sa:** žiaci spracúvajú nové informácie o emóciách a premietajú ich do modelových situácií.
- **Kompetencia riešiť problémy:** žiaci hľadajú riešenia konfliktov v priateľstve.
- **Komunikačná kompetencia:** rozvíja sa verbálna a neverbálna komunikácia a aktívne počúvanie.
- **Osobnostná a sociálna kompetencia:** rozvoj sebapoznania, empatie a spolupráce.
- **Občianska kompetencia:** budovanie zodpovednosti za pozitívnu atmosféru v triede.

---

4. VYUČOVACIE METÓDY

- Diskusia (riadená, brainstorming)
- Skupinová práca (v menších skupinách)
- Práca s príbehom / prípadová štúdia
- Hranie rolí (scénka)
- Reflexia a sebahodnotenie
- Gamifikácia (jednoduchá hra)

5. POTREBNÉ MATERIÁLY A POMÔCKY

- Tabuľa / flipchart / interaktívna tabuľa
- Fixky / kriedy
- **Príloha 1:** Kartičky s emóciami (fotografie tvárí alebo emotikony)
- **Príloha 2:** Text príbehu „Nový žiak“ (2 verzie)
- **Príloha 3:** Pracovný list „Mapa priateľstva“
- **Príloha 4:** Kartičky so situáciami na hranie rolí
- **Príloha 5:** Reflexný list „Moja superschopnosť“
- Notebook + projektor (voliteľne na premietnutie motivačného obrázka/videa)
- **Kamera** na nahranie ukážky aktivity do projektového videa (podľa dohody).

---

6. ŠTRUKTÚRA A PRIEBEH VYUČOVANIA (90 MINÚT)

Úvod (15 minút)

1. **Uvedenie do témy (5 min):** Učiteľ privíta žiakov a položí otvorenú otázku: *„Čo pre teba znamená mať dobrého kamaráta?“* Odpovede sa stručne zapíšu na tabuľu.
2. **Aktivizácia – Hra emócií (10 min):**
    - Žiaci sedia v kruhu. Učiteľ rozdá **Prílohu 1** (kartičky s emóciami).
    - Úloha: *„Ukáž výraz z kartičky a pomenuj emóciu. V akých situáciách ju prežívame? Ako by si sa správal k niekomu, kto ju prežíva?“*
    - Cieľ: aktivizovať pojem emócie a vytvoriť prepojenie s empatiou (schopnosťou rozpoznať emócie u druhých).

Hlavná časť (60 minút)

1. **Príbeh a diskusia (20 min):**
    - Učiteľ rozdelí triedu na dve polovice. Prvá polovica dostane verziu A príbehu **„Nový žiak“**, druhá verziu B (**Príloha 2**).
    - **Príbeh (stručne):** V triede je nový žiak, je tichý a trochu iný. Verzia A opisuje situáciu, keď ho ostatní ignorujú a cíti sa osamelý. Verzia B opisuje situáciu, keď sa s ním niekto pokúsi porozprávať.

- **Skupinová úloha:** Každá skupina si prečíta svoj príbeh a diskutuje o otázkach: *„Ako sa cíti nový žiak? Ako sa správajú ostatní? Čo by si si myslel a urobil ty na jeho mieste?“*
- **Spoločná reflexia:** Zástupca skupiny prezentuje závery. Učiteľ vedie diskusiu k zisteniu, že rešpekt začína jednoducho tým, že si druhého človeka všimneme a snažíme sa ho pochopiť.

2. **Tvorba pravidiel – „Mapa priateľstva“ (20 min):**
   - Žiaci sa rozdelia do 4 – 5 menších skupín (napr. podľa farieb).
   - Každá skupina dostane **Prílohu 3** (veľký papier s nakreslenou „Mapou ostrova priateľstva“ s prázdnymi miestami).
   - Úloha: *„Doplňte do mapy pravidlá, ktoré platia v krajine dobrého priateľstva. Čo tam ľudia robia (napr. počúvajú sa navzájom, pomáhajú si)? Čo tam NErobia (napr. neohovárajú, nevysmievajú sa iným)?“*
   - Skupiny prezentujú svoje mapy. Učiteľ spolu so žiakmi z nich vytvorí zoznam 5 – 7 „Zlatých pravidiel triedy“.
3. **Precvičovanie – hranie rolí (20 min):**
   - Skupiny zostávajú. Každá si vytiahne jednu situáciu z **Prílohy 4** (napr. „Tvoj kamarát zabudol domácu úlohu doma a potrebuje ju od teba odpísať. Ty si ju mal pekne urobenú.“ alebo „Nechceš pustiť nového spolužiaka do hry, lebo ‚tak to proste je‘.“).
   - Úloha: **1. fáza** – zahrajte scénku, ako sa situácia často *nešikovne* rieši. **2. fáza** – zahrajte tú istú situáciu, ale s využitím pravidiel z Mapy priateľstva a rešpektu.
   - Po každom vystúpení krátka reflexia: *„Ktoré riešenie bolo lepšie? Prečo? Aké pocity vyvolalo?“*

Záver a reflexia (15 minút)

1. **Individuálna reflexia (7 min):**
   - Každý žiak dostane **Prílohu 5** (reflexný list).
   - Úloha: Dokonči vety: *„Dnes som si uvedomil, že...“*, *„Moja superschopnosť v priateľstve je...“*, *„Sľubujem si, že sa budem viac snažiť...“*
2. **Spoločný záver (5 min):**
   - Dobrovoľníci sa môžu podeliť o myšlienku zo svojho reflexného listu.
   - Učiteľ zhrnie: „Dnes sme zistili, že priateľstvo a rešpekt sú ako svaly – treba ich trénovať. Každý z nás má teraz „mapu“ a pravidlá, ako na to. Sme tím.“
3. **Informácia o projekte (3 min):**
   - Učiteľ žiakom stručne predstaví medzinárodný projekt „Výchova prostredníctvom empatie“ a povie, že táto hodina je jeho súčasťou a že ich nápady pomôžu ďalším deťom v Európe. Môže spomenúť, že sa nahráva ukážka pre partnerské školy.

Funded by the European Union

7. POZNÁMKY PRE UČITEĽA (DIFERENCIÁCIA, RIZIKÁ)

- **Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami:** pri hraní rolí môžu dostať jednoduchšiu situáciu alebo úlohu hodnotiť neverbálne prejavy. Práca s asistentom v skupine.
- **Nadaní žiaci:** môžu byť moderátormi diskusie v skupine alebo pomáhať formulovať pravidlá.
- **Možné problémy:** náhla neochota zapojiť sa do hrania rolí – ponúknuť rolu „režiséra“ alebo scenáristu. Konflikt v skupine – využiť ho ako živý príklad na precvičenie preberanej témy.
- **Dôležité:** Učiteľ je moderátor a facilitátor, nie autoritatívny prednášajúci. Dáva priestor žiakom, ich pocitom a názorom. Využíva pozitívnu motiváciu a oceňuje snahu.

---

8. HODNOTENIE

- **Formatívne (priebežné):** pozorovanie aktivity žiakov v diskusiách, kvality spolupráce v skupine, hĺbky reflexie.
- **Sumatívne (súhrnné):** analýza vyplnených **Máp priateľstva** a individuálnych **reflexných listov**. Nie známka, ale kvalitatívna spätná väzba.

---

9. PRÍLOHY (NÁVRHY OBSAHU)

- **Príloha 1:** Sada 8 kartičiek s fotografiami detských tvárí vyjadrujúcich radosť, smútok, hnev, strach, prekvapenie, hanbu, hrdosť, nudu.
- **Príloha 2:** Dvojstranový text príbehu „Nový žiak“ (jednoduchý, zrozumiteľný).
- **Príloha 3:** Šablóna „Mapa ostrova priateľstva“ – veľký papier s obrysom ostrova s časťami: „Hora porozumenia“, „Rieka počúvania“, „Les spolupráce“, „Púšť ohovárania (zakázaná oblasť!)“ atď.
- **Príloha 4:** 8 kartičiek s každodennými konfliktnými situáciami zo školského a kamarátskeho prostredia.
- **Príloha 5:** Reflexný list s obrysom štítu superhrdinu, do ktorého sa píšu odpovede. Názov: „Moja superschopnosť pre dobré priateľstvo“.

10. PREKLAD A ŠÍRENIE

1. Tento scenár bude po overení v slovenských triedach preložený do angličtiny.
2. Bude zaslaný projektovým partnerom (Rumunsko, Portugalsko, Grécko) ako **vzorová šablóna**.
3. Spolu s krátkym videozáznamom (max. 5 min) z aktivít (so súhlasom rodičov) bude zverejnený na **webovej stránke projektu**.
4. Partnerské školy podľa tohto vzoru pripravia svoje scenáre pre svoje vekové kategórie.

PRÍLOHY K VYUČOVACIEMU SCENÁRU

PRÍLOHA 1: KARTIČKY S EMÓCIAMI

Funded by
the European Union

(Vytlačte potrebný počet kópií – každá kópia obsahuje všetkých 8 emócií. Rozstrihajte na jednotlivé kartičky.)

Sada 8 emócií:

Funded by
the European Union

RADOSŤ

„Usmievam sa,
mám dobrý deň!“

SMÚTOK

„Cítim sa osamelo,
niečo mi chýba.“

HNEV

„Hnevám sa,
niečo je nespravodlivé!“

STRACH

„Bojím sa,
čo sa stane?“

PREKVAPENIE

„Páni, to som
nečakal/a!“

HANBA

„Chcem sa schovať,
urobil/a som chybu.“

Funded by the European Union

PRÍLOHA 2: PRÍBEH „NOVÝ ŽIAK“ – 2 VERZIE

Verzia A (pre 1. polovicu triedy)

NOVÁČIK V TRIEDE

V pondelok prišiel do našej triedy nový žiak. Volá sa Alex. Pani učiteľka ho predstavila a on len potichu povedal: „Ahoj.“ Mal modré oči a čierne vlasy. Sadol si sám do poslednej lavice.

Cez prestávku sa všetci hrali na chodbe futbal alebo sa rozprávali o víkende. Alex zostal v triede a listoval v učebnici. Nikto za ním neprišiel. Keď si o hodinu neskôr potreboval požičať ceruzku, rozhliadol sa po triede, ale všetci boli zaneprázdnení. Napokon si ju musel požičať od pani učiteľky.

Na obede si sadol na koniec dlhého stola. Dievčatá sa rozprávali o novom seriáli, chlapci o zápase. Alex jedol sám a pozeral von oknom. Cítil sa, akoby bol neviditeľný.

Otázky na diskusiu (pre skupinu s verziou A):

1. Ako sa Alex cíti? Ktorú kartičku emócie z Prílohy 1 by ste mu dali?
2. Prečo si myslíte, že sa k nemu nikto nepridá?
3. Čo by ste urobili vy, keby ste boli v tejto triede?
4. Aké jednoduché gesto by mu mohlo pomôcť, aby sa necítil taký osamelý?

Verzia B (pre 2. polovicu triedy)

NOVÝ KAMARÁT

V pondelok prišiel do našej triedy nový žiak. Volá sa Alex. Pani učiteľka ho predstavila a on len potichu povedal: „Ahoj.“ Mal modré oči a čierne vlasy. Sadol si do poslednej lavice.

Cez prvú prestávku ho oslovil Matej: „Ahoj, ja som Matej. Chceš ukázať, kde máme šatňu a jedáleň? Nie je to tu také zlé.“ Alex sa na neho usmial a prikývol.

Keď cez hodinu potreboval ceruzku, otočilo sa k nemu dievča z lavice pred ním, Viktória: „Pozri, mám jednu navyše, môžeš si ju požičať.“ Alexovi sa uľavilo.

Na obede si Matej sadol vedľa neho a predstavil ho svojim kamarátom: „Toto je Alex, je nový. Alex, toto sú Tomáš a Nina.“ Rozprávali sa o škole, o tom, čo robia po škole. Alex veľa nehovoril, ale usmieval sa. Už sa necítil taký stratený.

Otázky na diskusiu (pre skupinu s verziou B):

1. Ako sa Alex cíti v tejto verzii? Zmenili sa jeho emócie?

2. Čo presne urobili Matej a Viktória dobre?
3. Bolo pre nich ťažké prihovoriť sa novému žiakovi ako prví?
4. Aké malé gestá môžu veľa znamenať?

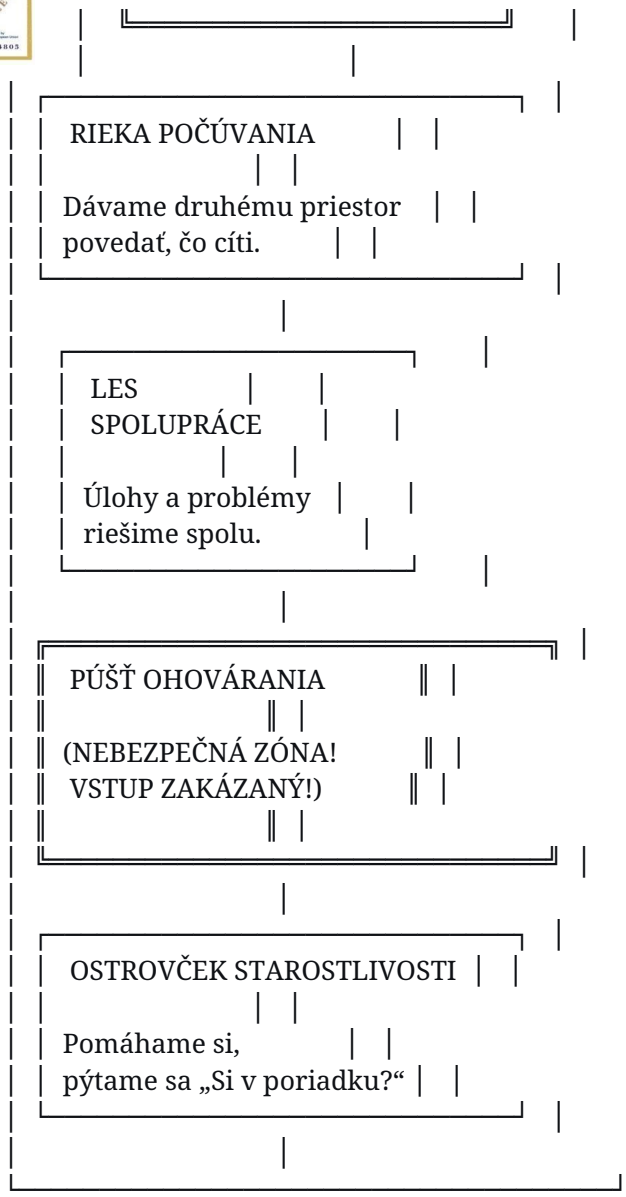
PRÍLOHA 3: MAPA PRIATEĽSTVA – ŠABLÓNA

(Vytlačte vo formáte A3 pre každú skupinu)

OSTROV PRIATEĽSTVA

```
┌──────────────────────────────────────┐
│                  │                   │
│  ╔═══════════════╗                   │
│  ║ HORA          ║                   │
│  ║ POROZUMENIA   ║                   │
│  ╚═══════════════╝                   │
│  Tu sa snažíme vidieť veci očami druhého.
└──────────────────────────────────────┘
```


VAŠA ÚLOHA: Doplňte do KAŽDEJ časti ostrova aspoň 2 – 3 nápady.
Čo konkrétne ľudia na týchto miestach robia? Ako sa správajú?

PRÍLOHA 4: SITUÁCIE NA HRANIE ROLÍ

(Vytlačte, rozstrihajte. Každá skupina si vytiahne jednu situáciu.)

Situácia 1: ZABUDNUTÁ DOMÁCA ÚLOHA

Tvoja kamarátka Zuzka zabudla vypracovanú domácu úlohu doma. Veľmi sa bojí, že dostane päťku. Šepká ti: „Rýchlo, daj mi odpísať, kým príde pani učiteľka! Bude to v

pohode, nevšimne si to.“ Ty si však úlohu robil sám celú hodinu a vieš, že Zuzka býva nedbalá.

Situácia 2: NOVÁČIK V HERNOM TÍME

Tvoj tím na telesnej výchove hrá vybíjanú. Chceš vyhrať. V triede je nový žiak Janko, ktorý ešte veľmi dobre nehádže. Kamaráti hovoria: „Neberme ho, kvôli nemu prehráme. Nech ide na lavičku.“ Všimol si si, že Janko by sa rád pridal.

Situácia 3: POSMEŠNÁ PREZÝVKA

Niektorí chlapci v triede sa začali posmievať dievčaťu, ktoré nosí okuliare. Volajú ju „okuliarnica“ a „šprtka“. Dievčaťu je to nepríjemné, ale nič nehovorí. Ty si jej kamarát/kamarátka.

Situácia 4: ZNIČENÝ VÝROBOK

Po hodine výtvarnej výchovy si všimneš, že niekto poškriabal a rozbil krásnu keramickú vázu, ktorú tvoja spolužiačka Ema vyrobila ako darček pre babku. Vidíš, že to urobil tvoj dobrý kamarát, ale nechcel to. Ema je smutná a nikto nevie, kto to urobil.

Situácia 5: VYLÚČENÁ Z ROZHOVORU

Cez prestávku sa s dvoma najlepšími kamarátkami rozprávate o plánoch na víkend. Pristúpi k vám iné dievča z triedy, ktoré nepatrí do vašej „užšej partie“, ale je milé. Jedna z kamarátok povie: „Máme tu súkromný rozhovor.“ Dievča sa otočí a odíde.

Situácia 6: TRAPAS POČAS PREZENTÁCIE

Tvoj spolužiak má pred triedou krátku prezentáciu. Je veľmi nervózny, zajakáva sa a zabudol polovicu textu. Niektorí spolužiaci sa začnú potichu chichotať. Vidíš, že sa hanbí a cíti sa kvôli tomu hrozne.

Situácia 7: SPOR O MIESTO

V jedálni je jedno voľné miesto pri okne, ktoré má každý rád. Chystáš sa tam sadnúť, ale tvoja spolužiačka, ktorá má smutný deň (jej psík je chorý), si tam chce sadnúť tiež. Obaja ste k stoličke dobehli v rovnakom okamihu.

Situácia 8: NESÚHLAS S NÁPADOM

Pri skupinovej práci má váš tím vymyslieť názov projektu. Väčšina chce názov „Super tím“. Jeden člen, ktorý je tichý a veľa nehovorí, však navrhne názov „Tím Dúha“, ktorý podľa neho nikoho nevylučuje. Ostatní ho odmietnu slovami: „To je detinské!“

PRÍLOHA 5: REFLEXNÝ LIST „MOJA SUPERSCHOPNOSŤ“

(Vytlačte pre každého žiaka na formát A5 alebo A4)

MOJA SUPERSCHOPNOSŤ
pre dobré priateľstvo a rešpekt

(Nakresli alebo napíš do štítu superhrdinu)

Dokonči vety:

1. Dnes som si uvedomil/a, že...
   _____
   _____

2. Moja superschopnosť v priateľstve je...
   (napr. dobré počúvanie, úsmev, pomoc)
   _____
   _____

3. Sľubujem si, že sa budem viac snažiť...
   _____
   _____

4. Pravidlo z Mapy priateľstva, ktoré sa mi páči najviac: _____

NÁVRH HODNOTIACEHO HÁRKU PRE UČITEĽA (voliteľná príloha)

text
Trieda: _____ Dátum: _____
Scenár: Budovanie priateľstva a vzájomného rešpektu

HODNOTENIE AKTIVÍT:

1. Úvodná hra emócií:
   - Zapojenie žiakov: ▢ Vysoké ▢ Stredné ▢ Nízke
   - Porozumenie emóciám: ▢ Výborné ▢ Dobré ▢ Potrebuje zlepšenie

2. Práca s príbehom „Nový žiak“:
   - Hĺbka diskusie v skupinách: ▢ Hlboká ▢ Povrchná ▢ Bez záujmu
   - Schopnosť vcítiť sa do postavy: ▢ Výborná ▢ Dobrá ▢ Obmedzená

3. Tvorba Máp priateľstva:
   - Tvorivosť a spolupráca: ▢ Výborná ▢ Dobrá ▢ Slabá
   - Obsah pravidiel: ▢ Konkrétny a hlboký ▢ Všeobecný ▢ Nekvalitný

4. Hranie rolí:
   - Zaangažovanosť žiakov: ▢ Vysoká ▢ Stredná ▢ Nízka
   - Schopnosť nájsť rešpektujúce riešenie: ▢ Áno ▢ Čiastočne ▢ Nie

5. Reflexia:
   - Hĺbka individuálnych myšlienok (podľa listov): ▢ Hlboká ▢ Povrchná

PODOBNÝ SCENÁR BY SOM POUŽIL/A: ▢ Určite znova ▢ Možno ▢ Nie

Poznámky – čo fungovalo dobre: _____
_____

Poznámky – čo zlepšiť: _____
_____

Podpis učiteľa: _____

POKYNY PRE UČITEĽA K PRÍLOHÁM:

1. **Prílohy 1 – 5** vytlačte pred hodinou v dostatočnom množstve.
2. **Prílohu 3** (Mapa priateľstva) vytlačte vo väčšom formáte (A3) alebo na viac papierov A4, ktoré žiaci potom spoja.
3. Emotikony v prílohách môžete nahradiť vlastnými obrázkami alebo kresbami.
4. Všetky materiály by mali byť farebné a vizuálne príťažlivé pre danú vekovú skupinu.

5. Po skončení projektu môžete na školskej chodbe vytvoriť výstavu najlepších Máp priateľstva.
6. Reflexné listy (Príloha 5) si žiaci môžu ponechať alebo ich založiť do svojho portfólia.

ERASMUS+ PROJECT

Education through Empathy: Together against violence

2025-1-RO01-KA210-SCH-000354805

Teaching Scenario for Grades 5-6

Topic: Building Friendship and Mutual Respect

---

1. SCENARIO

- **Country:** Slovakia
- **Age Group:** Students in grades 5-6 (10-12 years old)
- **Number of Students:** 20-25
- **Duration:** 2 lessons (90 minutes)
- **Subject:** Ethical Education / Personal-Social Education (or cross-curricular within Slovak language or Civics)
- **Scenario Objectives:** See point 2.
- **Scenario Authors:** Sona Sosenkova
- **Language:** Slovak (translated into English for the project – Jan Soltes)

---

2. LESSON OBJECTIVES

a) Cognitive (Knowledge):

- The student can define the concepts of *friendship*, *respect*, *empathy* in an age-appropriate way.
- The student recognizes concrete expressions of respect and disrespect in communication.
- The student can list at least three rules for healthy friendship.

b) Affective (Attitudinal and Emotional):

- The student demonstrates a willingness to put themselves in another person's feelings.
- The student appreciates the value of friendship and mutual respect.
- The student develops a positive attitude towards differences (opinions, personalities).

c) Psychomotor (Skills):

- The student can actively listen and reflect on another's feelings in simple situations.

- The student can formulate ideas and cooperate within a group.
- The student uses simple "language of respect" (thank you, sorry, can you help me?).

---

3. KEY COMPETENCIES

- **Learning Competence:** Students process new information about emotions and project it into model situations.
- **Problem-Solving Competence:** Students search for solutions to conflicts in friendship.
- **Communication:** Verbal and non-verbal communication, active listening are developed.
- **Personal and Social Competence:** Development of self-awareness, empathy, and cooperation.
- **Civic Competence:** Building responsibility for a positive classroom atmosphere.

---

4. TEACHING METHODS

- Discussion (guided, brainstorming)
- Group work (in smaller groups)
- Work with a story / case study
- Role-playing (skit)
- Reflection and self-evaluation
- Gamification (simple game)

---

5. REQUIRED MATERIALS AND EQUIPMENT

- Blackboard / flipchart / interactive whiteboard
- Markers / chalk
- **Appendix 1:** Cards with emotional expressions (photos of faces or emoticons)
- **Appendix 2:** Text of the story "The New Student" (2 versions)
- **Appendix 3:** Worksheet "Map of Friendship"
- **Appendix 4:** Cards with situations for role-playing
- **Appendix 5:** Reflection sheet "My Superpower"
- Laptop + projector (optional for displaying a motivational image/video)
- **Camera** for recording a sample activity for the project video (as agreed).

Funded by the European Union

6. STRUCTURE AND COURSE OF THE LESSON (90 MINUTES)

Introduction (15 minutes)

1. **Introduction to the Topic (5 min):** The teacher welcomes the students and asks an open question: *"What does having a good friend mean to you?"* Answers are briefly written on the board.
2. **Activation – Game of Emotions (10 min):**
    - Students sit in a circle. The teacher distributes **Appendix 1** (cards with emotional expressions).
    - Task: *"Show the expression on the card and name the emotion. In what situations do we feel it? How would you behave towards someone who feels it?"*
    - Goal: Activate the concept of emotions and create a link to empathy (the ability to recognize emotions in others).

Main Part (60 minutes)

1. **Story and Discussion (20 min):**
    - The teacher divides the class into two halves. The first half gets version A of the story **"The New Student"**, the second gets version B (**Appendix 2**).
    - **Story (briefly):** There is a new student in class, he is quiet and a bit different. Version A describes a situation where he is ignored and feels lonely. Version B describes a situation where someone tries to talk to him.
    - **Group Task:** Each group reads their story and discusses the questions: *"How does the new student feel? How do the others behave? What would you think and do in his shoes?"*
    - **Joint Reflection:** A group representative presents the conclusions. The teacher leads the discussion to the fact that respect begins simply by noticing another person and trying to understand them.
2. **Building Rules – "Map of Friendship" (20 min):**
    - Students divide into 4–5 smaller groups (e.g., by colors).
    - Each group receives **Appendix 3** (large paper with a drawn "Map of the Island of Friendship" with empty spaces).
    - Task: *"Complete the map with rules that apply in the land of good friendship. What do people do there (e.g., listen to each other, help each other)? What do they NOT do there (e.g., gossip, laugh at others)?"*
    - Groups present their maps. The teacher, together with the students, creates a list of 5–7 "Golden Rules of the Classroom" from them.
3. **Practice – Role-Playing (20 min):**
    - Groups remain. Each draws one situation from **Appendix 4** (e.g., "Your friend forgot his homework at home and needs to copy from you. You did it nicely." or "You don't want to let a new classmate into your game because 'that's just how it is'").

- Task: **First phase** - Act out the scene of how the situation is often *clumsily* resolved. **Second phase** - Act out the same situation, but using the rules from the Map of Friendship and respect.
- After each performance, a short reflection: *"Which solution was better? Why? What feelings did it evoke?"*

Conclusion and Reflection (15 minutes)

1. **Individual Reflection (7 min):**
   - Each student receives **Appendix 5** (Reflection sheet).
   - Task: Complete the sentences: *"Today I realized that...", "My superpower in friendship is...", "I promise myself to try more..."*
2. **Joint Conclusion (5 min):**
   - Volunteers can share a thought from their reflection sheet.
   - The teacher summarizes: "Today we found out that friendship and respect are like muscles – they need to be trained. Each of us now has a 'map' and rules on how to do it. We are a team."
3. **Information about the Project (3 min):**
   - The teacher briefly introduces the international project "Education through Empathy" to the students and says that this lesson is part of it and that their ideas will help other children in Europe. May mention that a sample is being recorded for partner schools.

---

7. NOTES FOR THE TEACHER (DIFFERENTIATION, RISKS)

- **For Students with Special Educational Needs:** In role-playing, they can get a simpler situation or the task of evaluating non-verbal expressions. Work with an assistant in the group.
- **For Gifted Students:** They can be discussion moderators in the group or help formulate rules.
- **Possible Problems:** Sudden reluctance to participate in role-playing – offer the role of "director" or scriptwriter. Conflict in the group – use as a live example to practice the topic being covered.
- **Important:** The teacher is a moderator and facilitator, not an authoritarian lecturer. Gives space to students, their feelings, and opinions. Uses positive motivation and appreciation of effort.

---

8. ASSESSMENT

- **Formative (ongoing):** Observation of student activity in discussions, quality of cooperation in the group, depth of reflection.
- **Summative (summarizing):** Analysis of completed **Maps of Friendship** and individual **Reflection Sheets**. Not a grade, but qualitative feedback.

---

9. APPENDICES (CONTENT PROPOSALS)

- **Appendix 1:** Set of 8 cards with photos of children's faces expressing joy, sadness, anger, fear, surprise, shame, pride, boredom.
- **Appendix 2:** Two-page text of the story "The New Student" (simple, understandable).
- **Appendix 3:** Template "Map of the Island of Friendship" – large paper with the outline of an island, with parts: "Mountain of Understanding", "River of Listening", "Forest of Cooperation", "Desert of Gossiping (forbidden area!)" etc.
- **Appendix 4:** 8 cards with everyday conflict situations from the school and friend environment.
- **Appendix 5:** Reflection sheet with the outline of a superhero shield, into which answers are written. Title: "My superpower for good friendship".

---

10. TRANSLATION AND DISSEMINATION

1. This scenario, after being tested in Slovak classrooms, will be translated into English.
2. It will be sent to project partners (Romania, Portugal, Greece) as a **model template**.
3. Together with a short video recording (max. 5 min) of activities (with parental consent), it will be published on the **project website**.
4. Partner schools will prepare their scenarios for their age categories based on this model.

APPENDICES TO THE TEACHING SCENARIO

APPENDIX 1: CARDS WITH EMOTIONAL EXPRESSIONS

(Print copies – each copy contains all 8 emotions. Cut into individual cards.)

Set of 8 Emotions:

Funded by
the European Union

Funded by
the European Union

JOY

‘I’m smiling,
I’m having a good day!”

SADNESS

“I feel lonely,
I’m missing something.”

ANGER

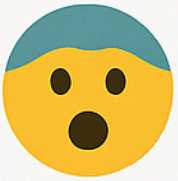
‘I’m angry,
something is unfair!”

FEAR

“Wow, I didn’t
expect that!”

SURPRISE

“I want to hide,
I made a mistake.”

SHAME

‘I’m proud of myself,
I succeeded!”

Funded by the European Union

APPENDIX 2: STORY "THE NEW STUDENT" – 2 VERSIONS

Version A (for the 1st half of the class)

THE NEW ONE IN CLASS

On Monday, a new student came to our class. His name is Alex. The teacher introduced him and he just said quietly: "Hi." He had blue eyes and black hair. He sat in the last desk alone.

During the break, everyone was playing football in the hallway or talking about the weekend. Alex stayed in the classroom and looked through the textbook. No one came to him. When an hour later he needed to borrow a pencil, he looked around the class, but everyone was busy. Finally, he had to borrow it from the teacher.

At lunch, he sat at the end of the long table. The girls were talking about a new series, the boys about a match. Alex ate alone and looked out the window. He felt as if he were invisible.

Discussion Questions (for the group with Version A):

1. How does Alex feel? Which emotion card from Appendix 1 would you give him?
2. Why do you think no one joins him?
3. What would you do if you were in this class?
4. What simple gesture could help him feel less alone?

Version B (for the 2nd half of the class)

A NEW FRIEND

On Monday, a new student came to our class. His name is Alex. The teacher introduced him and he just said quietly: "Hi." He had blue eyes and black hair. He sat in the last desk.

During the first break, Matej spoke to him: "Hi, I'm Matej. Want to see where we have the locker room and cafeteria? It's not so bad here." Alex smiled at him and nodded.

When during the lesson he needed a pencil, the girl in front of him, Viktória, turned around: "Look, I have an extra one, you can borrow it." Alex felt relief.

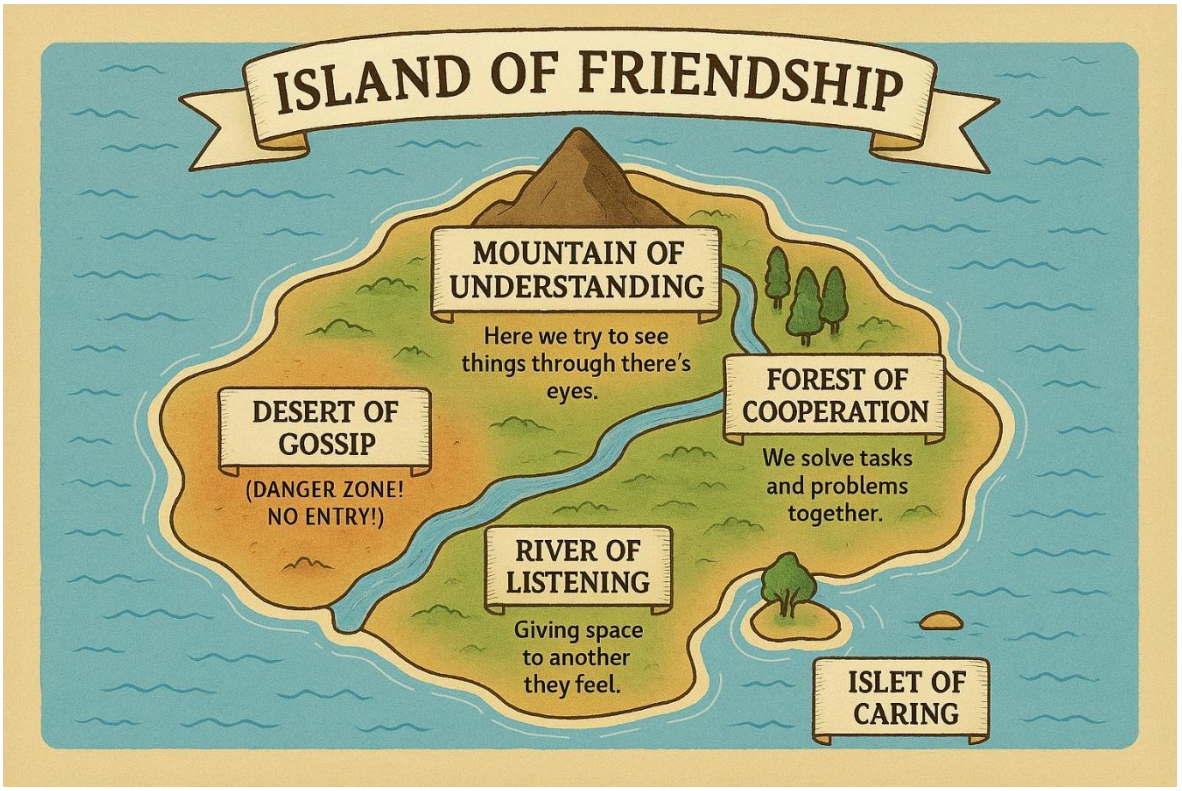
At lunch, Matej sat next to him and introduced him to his friends: "This is Alex, he's new. Alex, this is Tomáš and Nina." They talked about school, about what they do after school. Alex didn't talk much, but he smiled. He didn't feel so lost anymore.

Discussion Questions (for the group with Version B):

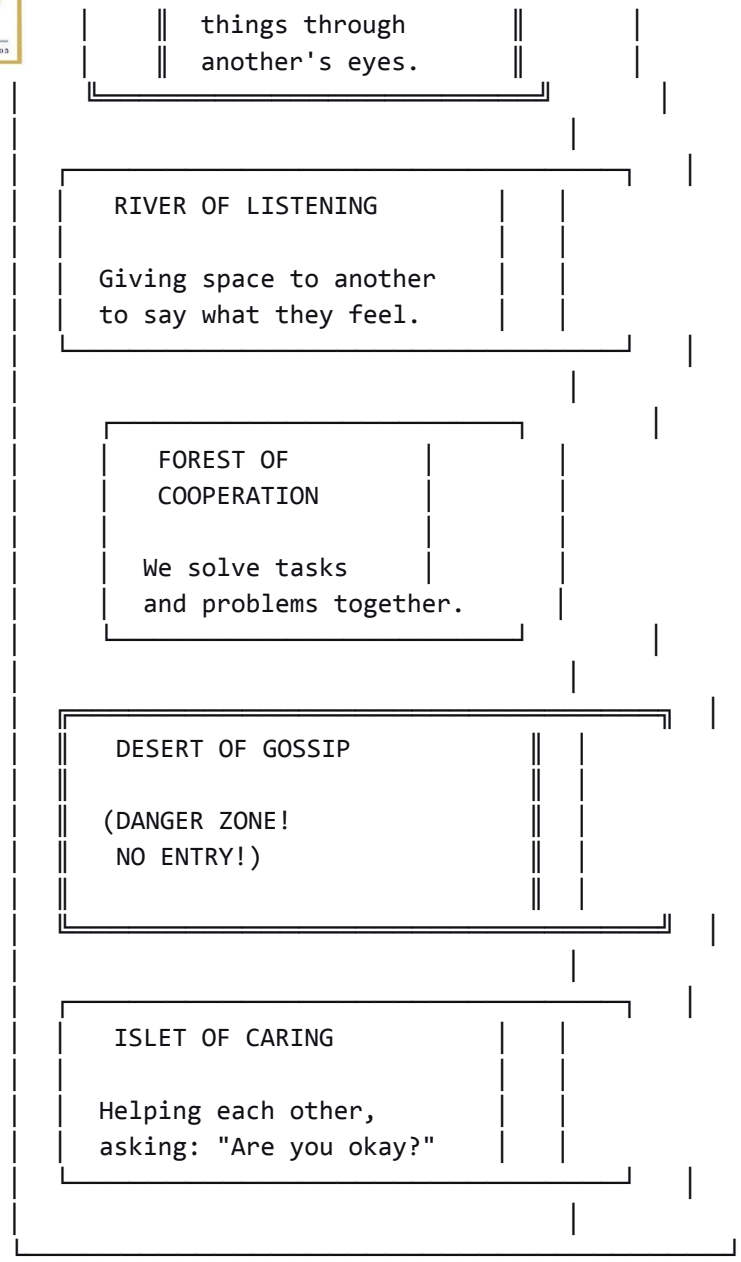
1. How does Alex feel in this version? Did his emotions change?
2. What exactly did Matej and Viktória do well?
3. Was it hard for them to be the first to talk to the new student?
4. What small gestures can mean a lot?

APPENDIX 3: MAP OF FRIENDSHIP – TEMPLATE

(Print in A3 format for each group)


```
        ISLAND OF FRIENDSHIP
┌──────────────────────────────────────────┐
│                                          │
│    ╔═══════════════════════╗             │
│    ║   MOUNTAIN            ║             │
│    ║   OF UNDERSTANDING    ║             │
│    ║                       ║             │
│    ║ Here we try to see    ║             │
```


YOUR TASK: Add at least 2-3 ideas to EACH part of the island.
What specifically do people do in these places? How do they behave?

APPENDIX 4: SITUATIONS FOR ROLE-PLAYING

(Print, cut. Each group draws one situation.)

Situation 1: FORGOTTEN HOMEWORK

Your friend Zuzka forgot her completed homework at home. She's very afraid she'll get an F. She whispers to you: "Quick, let me copy before the teacher comes! It'll be fine, she won't notice." But you did the homework yourself for a whole hour and you know Zuzka can be careless.

Situation 2: NEW IN THE GAME TEAM

Your team in P.E. is playing dodgeball. You want to win. There's a new student in class, Janko, who isn't very good at throwing yet. Your friends say: "Don't take him, we'll lose because of him. Let him go to the bench." You noticed that Janko would like to join.

Situation 3: MOCKING NICKNAME

Some boys in class started making fun of a girl who wears glasses. They call her "four-eyes" and "know-it-all." It's unpleasant for the girl, but she doesn't say anything. You are her friend.

Situation 4: BROKEN PROJECT

After art class, you notice that someone scratched and broke a beautiful ceramic vase that your classmate Ema made as a gift for her grandmother. You see that your good friend did it, but didn't mean to. Ema is sad and no one knows who did it.

Situation 5: EXCLUDED FROM CONVERSATION

During the break, you and your two best friends are talking about weekend plans. Another girl from your class, who isn't in your "core group" but is nice, comes over. One of your friends says: "We're having a private conversation here." The girl turns away and leaves.

Situation 6: MESS-UP DURING PRESENTATION

Your classmate is about to give a short presentation to the class. He's very nervous, stutters, and forgot half the text. Some classmates start giggling quietly. You see that he's embarrassed and feels terrible about it.

Situation 7: CONFLICT OVER A SEAT

In the cafeteria, there's one free seat by the window that everyone likes. You're about to sit there, but your classmate, who's having a sad day (her dog is sick), also wants to sit there. You both ran to the chair at the same time.

Situation 8: DISAGREEMENT WITH AN IDEA

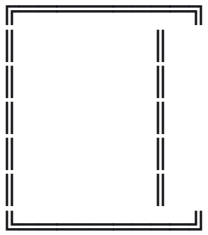
In group work, your team has to come up with a project name. Most want the name "Super Team." But one member, who is quiet and doesn't talk much, suggests the name "Team Rainbow," which he thinks is inclusive. The others reject it saying: "That's childish!"

APPENDIX 5: REFLECTION SHEET "MY SUPERPOWER"

(Print for each student on A5 or A4)

MY SUPERPOWER
for good friendship and respect

(Draw or write inside the superhero shield)

Complete the sentences:

1. Today I realized that...
   _____
   _____

2. My superpower in friendship is...
   (e.g., good listening, smile, help)
   _____
   _____

3. I promise myself to try more...
   _____
   _____

4. One rule from the Map of Friendship that I like the most: _____

PROPOSED EVALUATION SHEET FOR THE TEACHER (optional appendix)

text
Class: _____ Date: _____
Scenario: Building Friendship and Mutual Respect

ACTIVITY EVALUATION:

1. Introductory emotion game:
   - Student participation: ▢ High ▢ Medium ▢ Low
   - Understanding of emotions: ▢ Excellent ▢ Good ▢ Needs improvement

2. Work with the story "The New Student":
   - Depth of discussion in groups: ▢ Deep ▢ Superficial ▢ Uninterested
   - Ability to empathize with the character: ▢ Excellent ▢ Good ▢ Limited

3. Creation of Maps of Friendship:
   - Creativity and cooperation: ▢ Excellent ▢ Good ▢ Weak
   - Content of rules: ▢ Concrete and deep ▢ General ▢ Poor quality

4. Role-playing:
   - Student engagement: ▢ High ▢ Medium ▢ Low
   - Ability to find a respectful solution: ▢ Yes ▢ Partially ▢ No

5. Reflection:
   - Depth of individual thoughts (based on sheets): ▢ Deep ▢ Superficial

I WOULD USE A SIMILAR SCENARIO: ▢ Definitely again ▢ Maybe ▢ No

Notes on what worked well: _____
_____

Notes on what to improve: _____
_____

Teacher's Signature: _____

INSTRUCTIONS FOR THE TEACHER REGARDING APPENDICES:

1. **Appendices 1–5** print in sufficient quantity before the lesson.
2. **Appendix 3** (Map of Friendship) print on larger format (A3) or on multiple A4 papers that students then join.
3. Emoticons in Appendices can be replaced with your own pictures or drawings.
4. All materials should be colorful and visually appealing for the age group.

5. After the project ends, you can create an exhibition of the best Maps of Friendship in the school hallway.
6. Reflection sheets (Appendix 5) can be kept by students or filed in their portfolios.